

W medycynie średniowiecznej uroskopia była jedną z najbardziej rozpowszechnionych praktyk diagnostycznych, stanowiących kluczowe narzędzie interpretacji procesów zachodzących w organizmie człowieka za pomocą analizy moczu. W XIV-wiecznym, łacińskim traktacie *De iudiciis urine* autorstwa Tomasza z Wrocławia praktyka ta została omówiona w sposób bardzo szczegółowy. Treść traktatu łączy praktyczną wiedzę medyczną z refleksją teoretyczną, czerpiąc z bogatego dziedzictwa autorów klasycznych i średniowiecznych. Zachowany w trzech rękopisach i wykorzystywany jako materiał dydaktyczny na Uniwersytecie Jagiellońskim, traktat *De iudiciis urine* stanowi cenne, choć wciąż niewystarczająco zbadane, źródło wiedzy na temat średniowiecznych, medycznych metod diagnostycznych.

Celem projektu jest analiza treści traktatu *De iudiciis urine* oraz zbadanie jego powiązań z dziełami starożytnych i średniowiecznych autorów. Chociaż traktat ten był szeroko czytany, a nawet wykorzystywany na średniowiecznych uniwersytetach, nigdy nie został dogłębnie przebadany. Projekt dąży do ustalenia, w jaki sposób dzieło to wpisuje się w szerszy kontekst historii medycyny średniowiecznej, poprzez analizę jego relacji z wcześniejszą tradycją medyczną. Wykorzystując analizę filologiczną, badania intertekstualne i narzędzia stylometryczne, projekt ma zakładać rekonstrukcję źródeł, z których czerpał Tomasz, identyfikację jego preferencji oraz ocenę jego wkładu w rozwój piśmiennictwa medycznego XIV-wiecznej Europy. Celem projektu jest: 1) Identyfikacja i analiza wszystkich źródeł cytowanych w *De iudiciis urine*, w tym zarówno jawnych, jak i ukrytych odniesień; 2) Wyodrębnienie oryginalnych fragmentów autorstwa Tomasza od materiału zapożyczonego w celu oceny jego autorskiego głosu i intelektualnego wkładu; 3) Ustalenie pozycji Tomasza oraz jego oryginalności w kontekście średniowiecznej medycyny oraz piśmiennictwa medycznego.

Badania and źródłami oraz średniowieczną literaturę medyczną będą opierać się na metodologiach powszechnie stosowanych w badaniu średniowiecznych tekstów łacińskich. Należą do nich filologia łacińska, analiza rękopisów, cyfrowe metody porównawcze oraz podejście teoretyczne z zakresu humanistyki medycznej. Wspólnie posłużą one do zbadania zarówno sposobu konstrukcji tekstowej wiedzy medycznej, jak i obecnych w traktacie modeli narracyjnych. Projekt rozpocznie się od stworzenia korpusu kluczowych tekstów używanych w średniowiecznym nauczaniu medycyny, w szczególności zbiorów lektur przeznaczonych dla studentów o nazwie *Articella*, a także innych dzieł przypisywanych Tomaszowi. Następnym etapem będzie identyfikacja i kategoryzacja cytatów jawnych i ukrytych w traktacie, a następnie ich analiza porównawcza z zachowanymi tekstami w celu wykrycia nieoznakowanych zapożyczeń. W tym celu wykorzystane zostaną komputerowe narzędzia wspomagające analizę źródłową, wciąż rzadko stosowane w badaniach nad średniowieczną literaturą medyczną. W ostatniej fazie projekt skoncentruje się na analizie sposobu wykorzystania przez Tomasza źródeł, strategii narracyjnych oraz języka symbolicznego, umieszczając jego dzieło w kontekście średniowiecznych wyobrażeń o ludzkim ciele i chorobie.

Pomimo swojego historycznego znaczenia Tomasz z Wrocławia zajmuje miejsce marginalne w badaniach nad średniowieczną medycyną. Głównym celem tego projektu jest zatem ukazanie intelektualnej i tekstowej złożoności *De iudiciis urine*, zrekonstruowanie jej intertekstualnej struktury oraz ocenienie wkładu Tomasza w rozwój średniowiecznej myśli medycznej, zwłaszcza w kontekście Europy Środkowej. Oprócz krytycznej analizy samego traktatu, projekt wnosi również wkład w szersze dyskusje dotyczące konstrukcji autorytetu w medycynie średniowiecznej oraz przekazu wiedzy w przednowoczesnym dyskursie naukowym. Poprzez prześledzenie, w jaki sposób traktat odnosi się do innych tekstów medycznych, badania ukażą, w jaki sposób średniowieczni lekarze interpretowali objawy fizyczne. Podkreśli, w jaki sposób obserwacja empiryczna była łączona z przekonaniami kulturowymi, znaczeniem symbolicznym i ówczesnymi teoriami medycznymi które kształtowały rozumienie ludzkiego ciała. Łącząc podejście filologiczne z perspektywą medycyny humanistycznej, projekt bada ciało zarówno jako konstrukt medyczny, jak i narracyjny, przyczyniając się tym samym do debat nad średniowieczną nauką, edukacją i rozpowszechnieniem tekstów.